

Předložená disertační práce zkoumá funkci a inscenaci motivu hada ve čtyřech vybraných textech o umělcích německého romantismu, přičemž chápe hada jako znak reflektující o problematice umělecké existence a cestě k umělecké tvorbě popř. o umělecké tvorbě vůbec. Při interpretaci jednotlivých motivů hada je zvolen pro literární texty třífázový postup, podobně jak jej aplikuje Erwin Panofsky při popisu motivů na obrazech. Interpretace vychází ze strukturálního postavení motivu hada v textu a jeho inscenace v textu. Stěžejní roli hraje následně odhalení kontextů, které daný motiv hada aktualizuje – jedná se především o biblické hady, mytické hady a hadí linii jakožto linii krásy, která byla předmětem dobového estetického diskursu. Význam motivu hada v textech je dán především vzájemnou interakcí tematizovaných kontextů, která je v jednotlivých textech realizována odlišnými způsoby. Motiv hada, jak je utvářen v jednotlivých interpretovaných textech, je ve všech případech vysoce komplexním motivem. Díky možnosti konotace s hady z oblasti Bible a mytologie se stává literární motiv hada polyvalentním znakem, který charakterizuje i uměleckou existenci jako polyvalentní popř. ambivalentní. To znamená, že je umělecká existence na jedné straně upřednostňována, popř. že je prezentována jako fascinující. Na druhé straně je dle daného textu více či méně destruktivní a nebezpečná. Protože vybrané texty reprezentují hlavní fáze německého romantismu, bylo možné stanovit i vývojovou diagnózu – pozitivní znaky hadů od nejstaršího k nejmladšímu z textů zjevně ubývají. Motiv hada tak odráží běžnou charakteristiku německého romantismu, která tvrdí, že se německý romantismus vyvíjí od prvotní bezvýhradné oslavy nespoutané fantazie až po definitivní zúčtování s takovou fantazií a k odklonu od ní. Současně je ale motiv hada důkazem pro kontinuitu epochy romantismu, protože dokládá, že i texty pozdních fází romantismu vykazují komplexní autoreflexivitu, která je zpravidla přisuzována pouze romantismu ranému. Dále pak motiv hada ukazuje, že i raný romantismus spojuje uměleckou existenci do jisté míry s destruktivitou, a není tím pádem pouhým chvalo zpěvem na idealizovanou uměleckou existenci. Motiv hada jako prostředek reflexe o umění je tak dokladem pro kontinuitu a komplexnost celé zkoumané epochy.

Klíčová slova: had, německý romantismus, umění, umělec, básník, poesie, texty o umělcích, reflexe, kontext, Bible, mytologie, hadí linie, motiv